

Cedervillan jobbar för god livskvalitet

Mer struktur i vardagen, ökad självständighet och bättre sociala färdigheter. Det är några saker som försöker åstadkommas på Cedervillan, ett gruppboende för personer med autism. Special Nest har varit på besök.

Det ser ut som ett vardagsrum i ett vanligt hem. Tv, soffa och fåtöljer. En gitarr och tavlor hänger på väggen, en hylla är full av böcker och sällskapsspel. Men detta är i själva verket det gemensamma vardagsrummet på Cedervillan, ett särskilt boende för personer med högfungerande autism (ASD). Enhetschefen Ulrika Ekmar – som har varit med sedan starten 2012 – ger Special Nest en rundtur i lokalerna. Utöver allmänna utrymmen som kök, sällskapsrum och tvättstuga består gruppboendet också av sex lägenheter. Personerna som bor i dessa har beviljats insats via Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS); den yngsta som bor på Cedervillan är 20 år medan den äldsta är 35. Boendet ligger intill Vasaparken i centrala Stockholm och delar fastighet ihop med ett dagis och ett äldreboende.

– Vi har en egen ingång från annan sida av huset, vilket är viktigt för oss. Att vara samlokaliserade gynnar inte jämlika levnadsvillkor och det är viktigt att ett boende inte upplevs som en institution, säger Ulrika Ekmar när vi har satt oss ner för en intervju.

Cedervillan vänder sig till personer från hela landet, men har hittills tagit emot boende från Stockholms-trakten. Den gemensamma nämnaren för de som kommer hit är att de har autism, och ofta behöver de stöd med de vardagliga rutinerna. Somliga har bott hemma hos föräldrarna långt in i vuxen ålder, medan andra har haft boenden där det av olika anledningar inte har fungerat. Målet med vistelsen på Cedervillan är att individen ska uppnå god livskvalitet och på egna villkor ingå i ett socialt sammanhang som känns tryggt, men också bli mer självständig på sikt.

– När föräldrar hör av sig till oss har de ofta en önskan om att sonen eller dottern ska få hjälp med att bryta isolationen, få struktur i vardagen och klara hushållssysslor, säger Ulrika Ekmar och tillägger:

– Många av de som kommer till oss är medvetna om de sociala svårigheterna och kan uppleva att de hela tiden behöver anstränga sig för att passa in. Det kan innebära att den sociala samvaron inte upplevs som mödan värd, snarare än att man är ointresserad.

Vill utveckla sina sociala färdigheter

Ulrika Ekmar berättar dock att det praktiska och vardagliga stödet långt ifrån är det som är viktigast. En del personer som bor på Cedervillan är tvärtom bra på att laga mat, städa i hemmet och tvätta kläder. I stället kan det vara ensam-

”Det viktigaste är att det blir en allians mellan personal och boende. Därför har vi ett stort ansvar att skapa en hållbar och ömsesidig relation”, säger Ulrika Ekmar.

heten och måendet som upplevs vara de största problemen – och då är trygghet, en känsla av sammanhang och det sociala samspelet viktigt, enligt Ulrika Ekmar.

– Man vill lära sig de sociala koderna och har en stark önskan om att kunna passa in, även om det kanske i början är mer outtalat, säger hon och fortsätter:

– Många gruppboenden verkar inte rikta in sig på en särskild målgrupp, utan har en blandad grupp. Jag tror att personer med högfungerande autism kan känna att de har ett begränsat utbyte med personer om den intellektuella skillnaden är stor. En del personer som vänder sig hit mår dåligt över hur de har det, och känner oro och ångest över sin situation. De kan känna sig ensamma på boendet som de har just då.

På Cedervillan skapas på olika sätt förutsättningar för social samvaro och utveckling av sociala färdigheter. De boende har möjlighet att laga mat och äta tillsammans, men kan också fixa middagen på egen

hand eller med personalens hjälp i lägenheten.

Vanligt är att de tillbringar kvällarna med att spela sällskapsspel eller titta på tv i det gemensamma vardagsrummet. Det erbjuds även organiserade aktiviteter och utflykter, såsom olika former av kulturella evenemang.

– De som påstår att det inte är mycket interaktion på ett ”Aspergerboende” skulle bli förvånade om de var en kväll hos oss. Vi betraktar det gemensamma utrymmet som en arena för att öva på den sociala samvaron, på ett tryggt sätt. Personalens uppgift är att stödja och utveckla det sociala samspelet men även dämpa och avvärja konflikter som lätt kan uppstå när människor ska samsas om ett gemensamt utrymme.

Boenderåd varje vecka

Varje boende har två stödpersoner. De hjälper till med att organisera vardagen genom att exempelvis bistå vid kontakt med myndigheter eller i samband med morgonrutinen inför personens dagliga sysselsättning, som kan vara allt från daglig verksamhet till jobb.

– Mycket handlar om att motivera personen att komma upp ur sängen och komma i tid.

Varje vecka hålls ett så kallat boenderåd med gruppdiskussion på Cedervillan. Där har de boende möjlighet att förmedla åsikter och önskemål till personalen samtidigt som personalen också kan informera om aktuella frågor. Diskussionerna ses också som en övning i socialt samspel.

– Alla får komma med sin input och också reflektera över hur andra tänker, vilket innebär att det blir en övning i att mentalisera, säger Ulrika Ekmar.

Förbereder för en självständig framtid

På Cedervillan bor personerna olika länge. En har bott där sedan starten 2012 medan andra har haft gruppboendet som hem i ett par år. På frågan om vilken som är den klurigaste uppgiften för verksamhetens personal när en ny boende flyttar in, svarar Ulrika Ekmar:

– Det viktigaste är att det blir en allians mellan personal och boende. För oss blir det svårt att motivera och stödja en person om denne av någon anledning inte är mottaglig. Därför har vi ett ansvar att skapa en hållbar och ömsesidig relation.

Trots att miljön anpassas, betonar hon att Cedervillan inte är en ”skyddad verkstad” då en viktig pedagogisk insats är att boenden ska ges möjlighet att skaffa sig egna verktyg till att hantera utmaningar i livet.

– En trygg och tillåtande miljö är central för att man ska kunna öva på sina sociala färdigheter. Å andra sidan är det viktigt att vi också förbereder våra boende inför ett så självständigt liv som möjligt i framtiden, säger Ulrika Ekmar.